
Ἡ συγκέντρωση αὐτή ἦταν ἡπλῶς προπαρασκευαστική γιὰ μιὰ ἐνεργότερη καὶ οὐσιαστικότερη κινητοποίηση τῶν ἐπιστημόνων, διανοομένων καὶ καλλιτεχνῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τὰ κύρια θέματα, ποὺ τέθηκαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ πρὸς συζήτηση, ἦσαν τὰ ἑξῆς:

- α) Τί χωλαίνει ὡς πρὸς τὸ ἀντιστασιακὸ κίνημα καὶ ποιές εἶναι οἱ ἐλλείψεις, ἀδυναμίες καὶ ἀδράνειες, καθὼς καὶ οἱ ἀρνητικὲς πλευρές ποὺ ἐμποδίζουν τὸ ἀντιδικτατορικὸ κίνημα.
- β) Τί ἐπείγει νὰ γίνῃ γιὰ νὰ βοηθηθῇ ἡ ἀντίσταση, παράλληλα μὲ τὴν προσπάθεια τῶν ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων.
- γ) Πῶς μπορούμε νὰ βοηθήσουμε - μὲ βάση τίς προτάσεις Θεοδωράκη - στὴν ἐνότητα μὲ στόχο τὴν ἀντίσταση.
- δ) Τὸ θέμα τῆς πολιτιστικῆς πολιτικῆς: τί ἀπαγορεύεται καὶ τί ἐπιτρέπεται, καθὼς καὶ τὸ τί πρέπει καὶ μπορεῖ νὰ γίνῃ.

Στὴν ἀρχὴ τῆς συζήτησης τονίστηκε ἡ διεθνοποίηση τοῦ ἐλληνικοῦ προβλήματος, ἡ ἐπίταση τῆς ἀπομόνωσης τῆς χούντας καὶ ἡ συνειδητοποίηση, ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ, ὅτι τὸ ἐλληνικὸ εἶναι καὶ εὐρωπαϊκὸ θέμα. Παρόλο ποὺ ἐξετέθη ὁ ρόλος τοῦ ἐλληνισμοῦ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τονίστηκε ἡ πώση τῆς μαχητικότητας τῶν ἐλλήνων ἐργατῶν στὴ Γερμανία, καθὼς καὶ τὰ ἀπόδια ποὺ δημιουργεῖ ἡ ἔλλειψη κάθε συντονισμοῦ ἀνάμεσα στὸν ἐλληνισμό τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὸ τελευταῖο αὐτὸ σημεῖο τονίστηκε κι ἀπὸ τὸν ἐπόμενον ὁμιλητὴ.

Ἀπὸ ἄλλον ὁμιλητὴ ὑποστηρίχτηκε ἡ ἀποψη ὅτι δὲν ὑπάρχουν οἱ ἀντικειμενικὲς προϋποθέσεις γιὰ νὰ γιатρευτῇ τὸ "κακό" τῆς διχόνοιας στοῦ ἐξωτερικοῦ κι ὅτι μπορούμε νὰ ξεκινήσουμε μόνον δουλειές μικροῦ βεληνεκοῦς - χωρὶς νὰ ἐρχόμαστε σὲ ἀντίθεση μὲ τίς ιδεολογικὲς μας ἀπόψεις.

Ἀπὸ ἄλλον ὁμιλητὴ τονίστηκε ἡ διάσταση ἀνάμεσα στοῦ ἐσωτερικοῦ, ποὺ εἶναι μινιμαλιστικὸ καὶ στοῦ ἐξωτερικοῦ, ποὺ εἶναι μαξιμαλιστικὸ.

Αναφέρθηκε στις συμβιβαστικές και συνδιαλακτικές απόψεις του Θεοδωράκη και στην προσπάθεια του Αντρέα να συνεργαστή μαζί του, συνθλίβοντας όλες τις άλλες δυνάμεις - αγνόησε π.χ. στά γράμματά του προς Αντρέα τις συμφωνίες Π.Α.Μ.-Δ.Α.-Π.Α.Κ.

Ο επόμενος ομιλητής τόνισε ότι ζητάμε ενότητα όλων των Ελλήνων του εξωτερικού για αντίσταση και με βάση ένα μίνιμουμ πρόγραμμα κι όχι ενότητα για να πάμε στους Αμερικανούς να ζητήσουμε λύση. Πρέπει πάντως να ρωτηθούνε και οι μέσα και κυρίως αυτοί που είναι στις φυλακές για να δούμε τί ακριβώς θέλει το αγωνιζόμενο τμήμα του ελληνικού λαού.

Ο επόμενος ομιλητής απάντησε στο τελευταίο αυτό ερώτημα ότι στο εσωτερικό θέλουν κυρίως και προπαντός να φύγη ή χούντα. Στο εξωτερικό άλλοι μὲν λένε ότι δὲν δέχονται ἐπ' οὐδὲν ἰδίως λόγω τῆν α' ἢ τῆ β' λύση (π.χ. Καραμανλῆ) κι ἄλλοι (οἱ κομμουνιστὲς) ὅτι πρέπει νὰ μείνη ἡ χούντα γιὰ νὰ ἐτοιμάσουμε τὴν λαϊκὴ δημοκρατία. Πάντως οἱ μινιμαλιστικὲς θέσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ δὲν βλάπτουν τίς μαξιμαλιστικὲς θέσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ ἀντίσταση ἐπιβάλλεται γιατί ἀσχετὴ πρὸς πάντας τοὺς Αμερικανούς κι ἐπισπεύδει τὴν πολιτικὴ λύση-ἔχει ὅμως σημασία ἀπὸ ποιούς θὰ γίνῃ ἡ διαπραγμάτευση και ὑπὸ ποίους ὅρους. Ἡ χούντα πάντως θὰ ἐπιδιώξῃ δικτατορικὴ ὁμαλοποίηση. Πρέπει ν' ἀναπτυχθῇ ἓνα ἀντιχουντικὸ LOBBY στὶς Η.Π.Α. ὅπως στήν Εὐρώπη. Ἐπειδὴ ἡ ἀντίσταση χρειάζεται βάση και στὸ ἐσωτερικὸ και στὸ ἐξωτερικὸ, τὸ ἐξωτερικὸ πρέπει νὰ βοηθήσῃ τὸ ἐσωτερικὸ ποὺ ἦταν μέχρι σήμερα "παρέες". Στὸ τί χωλαίνει δὲν φταίει μονάχα ὁ χαρακτήρας τῶν Ελλήνων γιὰ τίς διαστάσεις μεταξύ τους. Δὲν ὑπῆρχαν πρὶν ἀπὸ τίς 21/4/67 ὁργανωμένες πολιτικὲς δυνάμεις, ἀλλὰ τὰ ἴδια ἐμπόδια ὑπάρχουν και σήμερα γιὰ τὴ δημιουργία ὁργανωτικῶν διαδικασιῶν (τὸ παράδειγμα τῶν Ελλήνων ἐργατῶν στὴ Γερμανία ποὺ δείχνει τὴν ἄλλειψη ὁργανωτικῆς συνειδήσεως) Εἶναι μειονότητα αὐτοὶ ποὺ ἔχουν συνειδητοποίησιν τὴν ἀνάγκη δημοκρατικῶν διαδικασιῶν. Ἡ ἐνότητα ποὺ ζητάμε, πρέπει νὰ ξέρουμε σὲ τί και γιατί τὴ ζητάμε ἐνότητα, γιὰ νὰ κάνουμε ἀντίσταση, ἀκούγεται πολὺ ὠραῖα, ἀλλὰ εἶναι πολὺ γενικὸ. Ἡ ἀντίσταση δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ παρά μὲ μικρὲς δυνάμεις, ὁρμώμενες ἀπὸ διάφορα μέρη τοῦ ἐξωτερικοῦ. Γενικότερη ἐνότητα ἀποκλείεται, γιατί κάθε πολιτικὴ παράταξη (ἢ Ε.Κ., δ' Αντρέας, τὸ

Π.Α.Μ.) ακολουθεῖ τῇ δικῇ της πολιτικῇ τακτικῇ. Ἐμεῖς εἴμαστε διανοούμενοι, χωρὶς δεσμούς μὲ τὴν βάση καὶ ἐπειδὴ τὸ εἰδικὸ μας βάρος σὲ σχέση μὲ τὴν ὀργανωτικὴν δουλειὰ εἶναι μικρὸ, μποροῦμε νὰ κάνουμε πολιτικὴν δουλειὰ μικροῦ βεληνεκοῦς, νὰ προετοιμάσουμε κάποιο πρόγραμμα καὶ νὰ ἐτοιμάσουμε ἰδέες. Γιὰ τὴν ἀντίσταση νὰ ἐνταχτοῦμε στίς ὑπάρχουσες ὀργανώσεις, γιὰ νὰ μὴ μπλεχτοῦμε στίς ἀντιθέσεις τους.

Ἀπὸ τὸν ἐπόμενο ὁμιλητὴ ἀντικρούστηκε αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἀντίληψη γιὰ τὸν περιορισμένο ρόλο μας ὅταν διανοομένων καὶ ὑποστηρίχτηκε ὅτι μποροῦμε ἀκριβῶς νὰ ἀποτελέσουμε σημαντικὴ δύναμη πιέσεως γιὰ τὴν ἐνότητα, τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς ἀντίστασης καὶ τὴν πρόταση καινούργιων ὀργανωτικῶν σχημάτων καὶ θεσμικῶν πλαισίων. Οἱ ἀντιστασιακὲς ὀργανώσεις θὰ κάνουν, βέβαια, τὴν δουλειὰ τους, ἀλλὰ μόνον ἂν οἱ ἐπιστήμονες καὶ διανοούμενοι ἀναλάβουνε τίς εὐθύνες τους θὰ μπορέσουνε νὰ πιέσουνε πρὸς τὴ σωστὴ κατεύθυνση: τῆς πολιτικῆς παιδείας καὶ τῆς ἀντιστασιακῆς ἀποτελεσματικότητας. Δὲν πρέπει νὰ σταθοῦμε σὲ "ἄβλαβεῖς γενικότητες" καὶ δὲν πρέπει νὰ βλέπουμε μόνον μικροὺς περιορισμένους στόχους.

Ὁ ἐπόμενος καὶ τελευταῖος ὁμιλητὴς εἶχε τὴν ἀποψη ὅτι δὲν ὑπῆρξε ἀντίσταση, ἀλλὰ τραυματισμένες συνειδήσεις. Ἀνέφερε πὼς ἡ Φιλικὴ Ἑταιρεία ξεκίνησε ἀπὸ διανοομένους, ἀλλὰ πόσο ἀποφασιστικὰ καὶ σκληρὰ ἐνήργησε, ἐκτελώντας π. χ. τὸν Γαλάτη. Ἡ Εὐρώπη κινεῖται αὐτὴ τῇ στιγμῇ γιὰ δικούς της λόγους ἐναντίον τῶν ὧσων ἔκανε τὸ φρεντάγωνο, ἀλλὰ ἐμεῖς δὲν μποροῦμε νὰ περιμένουμε ἀπ' αὐτὸ καὶ μόνο τὴν κάθαρση. Πάντως πρέπει νὰ δοῦμε ποιὸ εἶναι τὸ δέον καὶ ποιὸ τὸ δυνατόν νὰ γίνῃ. Μπορεῖ αὐτὴ τῇ στιγμῇ νὰ κυκλοφορήσῃ ἓνα χαρτί ποῦ νὰ μορφοποιῇ ὠρισμένες κοινὲς θέσεις.

Τὴν ἐπόμενη μέρα ἡ συζήτηση περιστράφη γύρω ἀπὸ τὸ περιεχόμενο αὐτοῦ τοῦ "χαρτιοῦ", αὐτῆς τῆς Διακήρυξης. Ἐπειδὴ ὅμως προτάθηκε νὰ συνδυαστῇ μὲ τὴν δημιουργία "Συλλόγου ἑλλήνων ἐπιστημόνων, διανοομένων καὶ καλλιτεχνῶν ἐξωτερικοῦ" σὰν πολιτικό-ἐξωκομματικό ὄργανο ἔκφρασης καὶ πίεσης, ἡ συζήτηση ἔγινε πάνω καὶ στά δύο αὐτὰ θέματα, καθὼς καὶ τὰ προβλήματα ποῦ δημιουργεῖ ἡ ἀσυγχρόστια ὠρισμένων ποῦ ἐλέγχουν ὄργανα μεταδόσεως ἰδεῶν.

Τελικά, μέ χρονικά όρια 25 Μαΐου (άποστολή Διακήρυξης) 31 Μαΐου (άπαντήσεις)
8 'Ιουνίου (όριστικό κείμενο) 13 'Ιουνίου (2η προδιάσκεψη) 28 'Ιουνίου (γενική
καταστατική συνέλευση) καταλήξαμε στά εξής:

- Ι) Περιεχόμενο Διακήρυξης: 1) Τονισμός της προ-
τεραιότητας για την ίδρυση του 'Εθνικού Συμβουλίου 'Αντίστασης,
2) Διαπίστωση της χρησιμότητας νά ιδρυθῇ ένας Σύλλογος έλλήνων
έπιστημόνων, διανοουμένων, καλλιτεχνών έξωτερικού, για νά ενισχύση
καί υποβοηθήση την προσπάθεια ίδρυσης καί αποτελεσματικής λειτουρ-
γίας του 'Εθνικού Συμβουλίου 'Αντίστασης,
3) 'Αναφορά στις άπόψεις καί τις επιθυμίες, πού έχουν εκφράσει
οί μαχητές του άντιστασιακού άγώνα του έσωτερικού.

- ΙΙ) Διαδικασία: 'Η Διακήρυξη νά συνταχθῇ σέ σχέδιο, πού θά
μονογράφουν τά μέλη της προσυγκέντρωσης. θά παρουσιασθῇ όμως
άνυπόγραφῃ στούς άλλους, για νά την υπογράφουν.. "Όσοι έχουν
λόγο νά μήν υπογράφουν όνομαστικά θά σημειώθουν μέ ένα 'Χ,ό καθε-
νας.

Στή συνέχεια της συζήτησης άπορρίφτηκε (μέ ψήφους 8 κατά 2) η πρόταση νά κλη-
θοῦν νά υπογράφουν την Διακήρυξη οί επαγγελματίες πολιτικοί πού είναι καί επι-
στήμονες.

Τέλος, εξέλεγη πενταμελής έπιτροπή για την σύνταξη της Διακήρυξης, την προ-
ετοιμασία του Συλλόγου καί της καταστατικής του συνέλευσης.

'Εξελέγη επίσης τριμελής έπιτροπή για νά έτοιμάση εισήγηση για τά πολιτιστικά
θέματα καί τριμελής έπιτροπή για τά μέσα επικοινωνίας καί κυκλοφορίας τών ιδεών.